

DROGI ŚWIADKÓW CHRYSYSTA

W ŚWIECIE

NOTES UCZNIA

DLA II KLASY LICEUM ORAZ II i III TECHNIKUM

Rozdział 1

Początek i kres świata

A spiral-bound notebook is shown from a top-down perspective. The notebook has a light gray cover and a white page. The page features a calendar grid with five rows and four columns. The numbers 1 through 27 are printed in the grid, with some cells being empty. The spiral binding is visible at the top of the notebook.

1	2	3	
7	8	9	
13	14	15	
19	20	21	
25	26	27	

Wrzesień

	4	5	6
	10	11	12
	16	17	18
	22	23	24
	28	29	30

W jakich obrazach Biblia przedstawia cel istnienia?

„Oto nadchodzi dzień palący jak piec, a wszyscy pyszni i wszyscy wyrządzający krzywdę będą słomą, więc spali ich ten nadchodzący dzień, mówi Pan Zastępów, tak że nie pozostawi po nich ani korzenia, ani gałązki. A dla was, czczących moje imię, wszędzie słońce sprawiedliwości i uzdrowienie w jego skrzydłach”.
(Ml 3, 19-20)

6. Religie monoteistyczne o początku i celu świata

Co jest podstawą wyjaśniania początków i celu istnienia w religiach monoteistycznych?

Źródłem wiary wyznawców judaizmu jest Tanach, inaczej Biblia hebrajska. Wyznawcy islamu uznają, że treść wiary przekazuje Święty Koran oraz Tradycja (Sunna) przekazana przez nieomylnego Proroka Muhammada – Mahometa (570-632 po Chrystusie) i 12 Czystych Imamów – następców Proroka. Chrześcijanie wierzą w Boże objawienie przekazane w księgach Starego i Nowego Testamentu.

Jak chrześcijaństwo rozumie początek i cel istnienia?

Świat i człowieka powołał do istnienia osobowy Bóg. Człowiek został stworzony na Jego obraz i podobieństwo. Bóg jako Stwórca opiekuje się światem, pomimo że człowiek popełnił grzech. Chrześcijanie wierzą, że Mesjasz, który już przyszedł w osobie Jezusa Chrystusa, na Sądzie Ostatecznym będzie sądził ludzi z miłości. W nim nastąpi dla człowieka rozstrzygnięcie – „być” albo „nie być” z Bogiem na całą wieczność.

Dobre rady

Boża opatrność, świadectwo dobroci i zbawczy plan rozciągają się na wszystkich ludzi, póki wybrani nie zjednoczą się w Świętym Mieście, które oświetlone będzie blaskiem chwały Boga i gdzie narody chodzić będą w Jego świetle.

ROK: MIESIĄC: DZIEŃ:

Jak judaizm i islam wyjaśniają początki i cel istnienia?

Bóg jest stwórcą i początkiem istnienia; szczególne miejsce w świecie przynależne jest człowiekowi.

W judaizmie cel istnienia wyjaśniany jest na dwa różne sposoby, tj. przez saduceuszy (którzy odrzucali możliwość zmartwychwstania) i przez faryzeuszy (którzy je uznawali). Dla judaizmu charakterystyczne jest czekanie na przyjście Mesjasza.

Islam nie uznaje stworzenia człowieka na obraz i podobieństwo Boga. Celem jego istnienia jest osiągnięcie raju, w którym będzie zażywał rozkoszy niedostępnych mu za życia. Potępieni w piekle doznawać będą mук fizycznych.

Moja myśl dnia:

WARTO...

Przeczytać:

W. Chrostowski, „Judaizm”,
w: „Jan Paweł II. Encyklopedia
dialogu i ekumenizmu”, pr. zb. pod
red. E. Sakowicza, Radom 2006,
s. 291–320.

E. Sakowicz, „Islam”,
w: „Jan Paweł II. Encyklopedia
dialogu i ekumenizmu”, pr. zb. pod
red. E. Sakowicza, Radom 2006,
s. 239–272.

*Wszeczmogący, wieczny Boże,
spraw, aby niewierzący w Chrystu-
sa, postępując zgodnie z sumieniem,
znaleźli prawdę; i abyśmy przez
wzrost we wzajemnej miłości oraz
pełniejszy udział w tajemnicy Two-
go życia stali się w świecie dosko-
nalszymi świadkami Twojej miłości.
Przez Chrystusa, Pana naszego.
Amen.*

Przed czym broni człowieka Bóg w swoim Objawieniu?

„Obracają się wśród Jego dzieł, badają, i ulegają pozorom, bo piękne to, na co patrzą”.
(Mdr 13, 7)

7. Deformowanie prawdy

Czym charakteryzuje się zainteresowanie eschatologią przez sekty?

Sekty głoszą powagę obecnego czasu (niektóre z nich opierają się na Biblii). Wskazują na znaki występujące w życiu społecznym, gospodarczym, religijnym oraz „znaki na niebie i ziemi”, takie jak wzmożona aktywność żywiołów.

Destruktywny kult sekty

Pozytywna doktryna Kościoła katolickiego

Podwójna prawda – jedna na użytek liderów, druga na użytek adeptów.

Ta sama prawda dostępna dla wszystkich.

Manipulacja uczuciami wstydu i winy, niezależnie od rzeczywistego dobra lub zła moralnego czynu.

Wstyd i wina ma charakter osobowego rozpoznania moralnego zła czynu.

Akceptacja zachowań niebezpiecznych dla adepta, jego rodziny lub osób postronnych.

Wrażliwość na bezpieczeństwo, dobro i potrzeby własne, rodziny i osób postronnych.

Utrudnianie lub uniemożliwienie odejścia z grupy przez groźby lub wywoływanie kryzysu psychicznego.

Możliwe jest odejście od Kościoła. Człowiek jest istotą wolną, może wybierać.

Dopuszczalność oszustw i kłamstw dla dobra grupy. Cele deklarowane są inne niż cele rzeczywiste.

Stalość doktryny i praktyki duszpasterskiej w jej zasadniczych elementach, nawet za cenę przesładowań.

Budowanie muru pomiędzy grupą i społeczeństwem. Poczucie wybrania i pogarda dla osób spoza grupy.

Dialog z myślącymi i wierzącymi inaczej. Szacunek dla każdego człowieka.

Dobre rady

Człowiek wciągnięty do sekty wpada w spiralę zależności i podlega organizacji, która nim kieruje.

ROK: MIESIĄC: DZIEŃ:

Dlaczego sekty cieszą się popularnością?

Wzbudzają one zainteresowanie ofertami łatwego zbawienia. Posługując się psychomanipulacją, dają obietnice poprawy zdrowia, możliwości znalezienia prawdziwych przyjaciół, odkrycia sensu życia. Szczególną rolę pełnią charyzmatyczni liderzy, zwani guru.

Moja myśl dnia:

WARTO...

Przeczytać:

A. Wańka, „Sekty i nowe ruchy religijne”, w: „Jan Paweł II. Encyklopedia dialogu i ekumenizmu”, pr. zb. pod red.

E. Sakowicza, Radom 2006, s. 423 i nn.

M. Gajewski, „Sekty i nowe ruchy religijne”, Kraków 2009.

Stwórco niewypowiedziany!
Daj mi jasność rozumienia,
Zdolność zapamiętywania,
Łatwość uczenia się,
Dokładność wyjaśniania i omawiania.
Gdy rozpoczynam – pouczaj mnie,
Gdy rozwijam i wyjaśniam – kieruj mną,
Gdy kończę – dopełnij łaską zrozumienia.
Ty, który jesteś
prawdziwym Bogiem i człowiekiem,
Dawaj mi smak Bóstwa
i dobrego człowieczeństwa. Amen.
(św. Tomasz z Akwinu)

8. Relatywizowanie prawdy

Psalmista ostrzega:

„Mówi głupi
w swoim sercu:
«Nie ma Boga».
Oni są zepsuci,
ohydne rzeczy po-
pełniają, nikt nie
czyni dobrze. Pan
spogląda z nieba
na synów ludzkich,
badając, czy jest
wśród nich rozum-
ny, który szukałby
Boga”.

(Ps 14, 1-2)

Dlaczego Jacek Kaczmarski ironicznie śpiewa?

„Kto się nie wspiął – ten nie spada,
A kto pragnie być na szczycie –
Będzie spadać całe życie.
Nie stać cię na luksus troski,
Jesteś wszakże dziełem boskim,
No a Boga przecież nie ma,
Więc to tyle na ten temat”.

Czy poszukiwanie prawdy jest domeną tylko naszych czasów?

„Zarówno w dziejach Wschodu, jak i Zachodu można dostrzec, że człowiek w ciągu stuleci przebył pewną drogę, która prowadziła go stopniowo do spotkania z prawdą i do zmierzenia się z nią. (...) Wszystko, co jawi się jako przedmiot naszego poznania, staje się tym samym częścią naszego życia” (Jan Paweł II, *Fides et ratio*, 1).

Dobre rady

„Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali” (Jan Paweł II).

ROK: MIESIĄC: DZIEŃ:

Dlaczego nie warto relatywizować prawdy?

„Wiele jest dróg, którymi człowiek może zmierzać do lepszego poznania prawdy, a przez to czynić swoje życie coraz bardziej ludzkim. Wyróżnia się wśród nich filozofia, która ma bezpośredni udział w formułowaniu pytania o sens życia i w poszukiwaniu odpowiedzi na nie: jawi się ona zatem jako jedno z najwznioślejszych zadań ludzkości. (...)

Na różne sposoby i w wielu formach ukazuje ona, że pragnienie prawdy stanowi nieodłączny element ludzkiej natury. Wrodzoną cechą umysłu ludzkiego jest skłonność do zastanawiania się nad przyczyną zjawisk, chociaż odpowiedzi, jakich sobie stopniowo udzielał, są osadzone w kontekście wskazującym wyraźnie na wzajemne oddziaływanie różnych kultur, w których człowiek żyje”.

(Jan Paweł II, *Fides et ratio*, 3)

WARTO...

Przeczytać:

Z. Melosik, „Globalny nastolatek”, http://czytelnia.onet.pl/O,1163837,do_czytania.html

B. Kostrubiec, „Obrazy postmodernizmu. Badania empiryczne obrazu siebie i obrazu Boga u zwolenników postmodernizmu”, Lublin 2004.

Posłuchać: J. Kaczmarek, „Postmodernizm”

Moja myśl dnia:

Wszchemogący, wieczny Boże, Ty stworzyłeś wszystkich ludzi, aby zawsze Ciebie szukali, a znajdując Cię, doznali pokoju; spraw łaskawie, aby wszyscy mimo przeszkód i niebezpieczeństw dostrzegali znaki Twojej dobroci oraz świadectwo dobrych czynów tych ludzi, którzy w Ciebie wierzą i z radością wyznali wiarę w Ciebie, jedynego prawdziwego Boga i Ojca wszystkich ludzi. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

Kim jest biblijny Stwórca świata?

„To Ten, który uczynił Plejady i Oriona, który przemienia ciemności w poranek, a dzień w noc zaciemnia, Ten, który wzywa wody morskie i rozlewa je po powierzchni ziemi – Pan jest imię Jego”.
(Am 5, 8)

9. Biblijna prawda o stworzeniu świata i człowieka

Pytania egzystencjalne

Czy literacka i religijna interpretacja Biblii są tożsame? Przy czytaniu biblijnych tekstów o stworzeniu świata i człowieka niezbędne jest rozumienie, że nie są one kierowane do ludzi poszukujących prawdy o świecie i człowieku jedynie za pośrednictwem ludzkiej inteligencji (poznania naturalnego).

W świetle wiary

Jak z perspektywy religijnej odczytujemy biblijny tekst o stworzeniu świata i człowieka? Bóg jest tym, który dał człowiekowi początek i który zaprasza ludzkość do życia z sobą w miłości przez całą wieczność.

Prawda ta jest zagwarantowana nieomylnym Bożym natchnieniem.

Biblijna prawda o stworzeniu ma służyć pomocą w zdefiniowaniu tożsamości wierzących w Boga. Autorzy Księgi Rodzaju, opowiadając o początkach świata i człowieka, ukazują Boga, który nie jest jedną z sił natury, ale jest Stwórcą natury.

Dobre rady

Człowieka nie można zrozumieć bez Chrystusa.

ROK: MIESIĄC: DZIEŃ:

Dlaczego w postrzeganiu człowieka nie powinno zabraknąć perspektywy religijnej?

Mówią, że człowiek to: *homo faber*, *homo sovieticus*, *homo economicus*, *homo ludens*, *homo viator*. Tymczasem rozróżnienie opiera się na przyjętej koncepcji człowieka. Perspektywa religijna wywołuje „zdumienie” nad tajemnicą człowieka i miłością Boga, która swój szczyt osiągnęła w dziele zbawczym Jezusa Chrystusa.

**Moja
myśl dnia:**

WARTO...

Przeczytać: L. Boadt, „Księga Rodzaju”, w: „Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego”, Warszawa 2000, s. 264 i nn.; „Świat/Stworzenie”, w: „Leksykon religii”, red. F. Koenig, H. Waldenfels, Warszawa 1997, s. 460 i nn.; „Dicta. Zbiór łacińskich sentencji, przysłów, zwrotów, powiedzeń z indeksem osobowym i tematycznym”, red. Cz. Michałunio, Kraków 2008, s. 185-187.

Panie, Boże wszechmogący,
Ojcie umiłowanego Twojego Dziecka,
Jezusa Chrystusa, przez którego otrzy-
maliśmy poznanie Twojego Imienia.
Boże aniołów, mocy i całego stworzenia
i wszystkich sprawiedliwych,
którzy żyją w Twojej obecności.
Błogosławię Cię za to,
że mnie uznałeś za godnego
stanowić cząstkę mnóstwa
Twoich świadków.

Spis treści

Rozdział 1 – Początek i kres świata	5
Wrzesień	7
1. Poszukiwanie prawdy	8
2. Człowiek pyta o istnienie Boga	10
3. Człowiek pyta, kim jest Bóg	12
4. Poszukiwanie początku i przeznaczenia	14
5. Religie o początku i celu świata	16
6. Religie monoteistyczne o początku i celu świata	18
7. Deformowanie prawdy	20
8. Relatywizowanie prawdy	22
9. Biblijna prawda o stworzeniu świata i człowieka	24
Październik	27
Rozdział 2 – Bóg Stworzyciel	29
Listopad	31
10. Stworzyciel rzeczy widzialnych i niewidzialnych	32
11. Stworzyciel człowieka	34
12. Człowiek i świat	36
13. Przekazywanie życia	38
14. Odpowiedzialność za życie	40
Rozdział 3 – Bóg Osoba	43
Grudzień	45

15. JAHWE	46
16. Bóg odrzucony	48
17. Wierny Bóg	50
18. KYRIOS	52
19. Bóg przymierza	54
20. Bóg przyjęty	56

Styczeń	59
--------------------------	-----------

Rozdział 4 – Królestwo Boże	61
--	-----------

Luty	63
-----------------------	-----------

21. Jedynek Odkupiciel	64
22. Przywrócona godność	66
23. Nowy sens życia	68
24. Nowa moralność	70
25. Sumienie	72
26. Świat wartości	74

Rozdział 5 – Życie królestwem Bożym	77
--	-----------

Marzec	79
-------------------------	-----------

27. Zaproszenie do królestwa	80
28. Królestwo Boże w świecie	82
29. Rozumienie królestwa Bożego	84
30. Odpowiedzialność za królestwo Boże	86
31. Rodzina w królestwie Bożym	88
32. W służbie królestwa Bożego	90
33. Obywatel i „obywatel świata” w królestwie Bożym	92
34. Królowa	94

Kwiecień	97
Rozdział 6 – Wieczne królestwo	99
Maj	101
 35. Nowe życie	102
36. Ostateczne spełnienie Bożych obietnic	104
37. Ostateczny wybór	106
38. Pełnia życia	108
39. Życie z Bogiem dla wszystkich	110
40. Droga nowego życia	112
 Czerwiec	115

**Notes (zeszyt) ćwiczeń do nauczania religii rzymskokatolickiej
na terenie całej Polski, z zachowaniem praw biskupów diecezjalnych,
przeznaczony dla II klasy liceum oraz II i III technikum może być stosowany
jako pomoc uzupełniająca do podręcznika nr AZ-42-01/10-KR-6/13**

Recenzenci

ks. prof. dr hab. Ryszard Czekalski, s. prof. dr hab. Halina Wrońska

Komitet redakcyjny

ks. Zbigniew Marek SJ (przewodniczący),
ks. Andrzej Hajduk SJ, ks. Janusz Mółka SJ,
s. Anna Walulik CSFN

Autorzy

Zbigniew Marek SJ, s. Anna Walulik CSFN

Redakcja: Renata Komurka

Korekta: Dariusz Godoś

Projekt okładki i opracowanie graficzne: ChapterOne

Ilustracje

Fotolia.com © Thomas Pajot, © Taras Livvy, © Aleksandr Bryliaev, © Erhan Ergin,
© iscatel, © fotogestoeber, © James Thew, © Konstantin Emelyanov,
© bruniewska, © styleuneeed

© Wydawnictwo WAM, Księża Jezuiści, Kraków 2013

IMPRIMATUR

Kuria Metropolitalna w Krakowie
Bp Jan Szkołoń, wikariusz generalny
Ks. Kazimierz Moskała, wicekanclerz
Ks. prof. dr hab. Tadeusz Panuś, cenzor
Kraków, 19 kwietnia 2013 r., nr 673/2013.

ISBN 978-83-7767-186-3

WYDAWNICTWO WAM

ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 12 62 93 200 • faks 12 42 95 003
e-mail: wam@wydawnictwowam.pl
www.wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY

tel. 12 62 93 254-255 • faks 12 62 93 496
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA

tel. 12 62 93 260, 12 62 93 446-447
faks 12 62 93 261
e.wydawnictwowam.pl

**Drogi świadków Chrystusa
W ŚWIECIE
Podręcznik ucznia w wersji elektronicznej na płycie DVD**

**Podręcznik nr AZ-42-01/10-KR-6/13 do nauczania religii rzymskokatolickiej
na terenie całej Polski z zachowaniem praw biskupów diecezjalnych,
przeznaczony dla II klasy liceum oraz II i III technikum,
zgodny z programem nauczania nr AZ-4-01/10**

**Recenzenci
ks. prof. dr hab. Ryszard Czekalski, s. prof. dr hab. Halina Wrońska**

Komitet redakcyjny
ks. Zbigniew Marek SJ (przewodniczący),
ks. Andrzej Hajduk SJ, ks. Janusz Mółka SJ,
s. Anna Walulik CSFN

Autorzy
Marek Babik, ks. Jacek Błaszczok, ks. Grzegorz Chrzan, Stanisław Groń SJ,
Agnieszka Król, Magdalena Stach-Hejusz, ks. Andrzej Offmański,
Renata Komurka, ks. Dariusz Kwiatkowski, Anna Lemieszonok, ks. Tomasz Lenczewski,
ks. Zbigniew Marek SJ, s. Halina Mol SNMP,
ks. Andrzej Muszala, ks. Aleksander Posacki SJ,
ks. Jacek Poznański SJ, ks. Grzegorz Puchalski, ks. Sebastian Rucki,
ks. Marek Studencki, Jolanta Strojek, Stefan Suliński,
Elżbieta Tkocz, s. Anna Walulik CSFN, ks. Marek Wójtowicz SJ,
ks. Andrzej Zwoliński

Redakcja tekstów: Renata Komurka
Redakcja multimedialna: Renata Zajęc
Opracowanie multimedialne i realizacja: Zenon Rak
W nagraniu udział wzięli: Alina Kamińska, Paweł Sanakiewicz
Realizacja dźwięku: Rafał Ptak
Ilustracje: Emilia Faron
Komentarze do zdjęć: Sylwia Sawicka
Zdjęcia: Sylwia Sawicka, Marcin Bacia, Renata Zajęc,
Czesław Kozłowski SJ oraz ® shutterstock
Muzyka pochodzi z zasobów Studia Inigo
Na płycie wykorzystano fragmenty debaty
z udziałem młodzieży z XIII LO w Krakowie
oraz sondę z udziałem studentów z Akademii Ignatianum w Krakowie
Projekt nadruku na płytę DVD: ChapterOne

IMPRIMATUR
Kuria Metropolitalna w Krakowie
Bp Jan Skodoń, wikariusz generalny
Ks. Kazimierz Moskała, wicekanclerz
Ks. prof. dr hab. Tadeusz Panuś, cenzor
Kraków, 19 kwietnia 2013 r., nr 673/2013

© Wydawnictwo WAM, Księża Jezui, Kraków 2013

Produkcja
Wydawnictwo WAM – Studio Inigo
ul. Kopernika 26, 31-501 Kraków